

UMEÅ UNIVERSITET

REGEL FÖR BETYG OCH EXAMINATION

Typ av dokument:	Regel
Datum:	2026-05-29
Dnr:	FS 1.1-1048-25
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	Tillsvidare
Område:	Utbildning grund- och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning
Ansvarig förvaltningsenhet:	Studentcentrum
Ersätter dokument:	Regler för betyg och examination FS 1.1-574-22, 2022-04-29

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

Regel för betyg och examination	1
1. Beskrivning	1
2. Bakgrund	1
3. Examinator	1
4. Examination och betyg.....	2
4.1. Rättelse av betyg	2
4.2. Omprövning av betygsbeslut	2
5. Prov (examination)	2
5.1. Begränsning av antalet provtillfällen	3
5.2. Prov på annan ort	3
5.3. Komplettering	3
5.4. Omprov	4
5.5. Anpassad examinationsform	5
5.6. Underkännande av student under pågående praktik	5
6. Obligatoriskt utbildningsmoment	5

UMEÅ UNIVERSITET

1. Beskrivning

Dokumentet tydliggör och främjar en rättssäker betygssättning och examination vid Umeå universitet. I dokumentet finns bland annat regler och rutiner för examination, betyg, obligatoriska utbildningsmoment, anpassad examinationsform och omprov.

2. Bakgrund

För att examinationen ska vara rättssäker behöver regler och rutiner vara tydliga för studenter, lärare och administratörer. Detta dokument utgår bland annat från högskolelagen, högskoleförordningen, förvaltningslagen samt Universitetskanslersämbetets vägledning "Rättssäker examination¹ och har som syfte att skapa förutsättningar för ett rättssäkert beslutsfattande.

I följande regel har student-, tillgänglighets- och arbetsmiljöperspektivet integrerats. Styrdokumentet bedöms inte få några konsekvenser ur samverkans- eller hållbarhetsperspektiv. Inte heller bedöms det få konsekvenser för internationella perspektiv eller för jämställdheten vid Umeå universitet.

Detta styrdokument ska finnas översatt till engelska eftersom det är av större principiell vikt och har stor betydelse för anställda eller studenter.

3. Examinator

Examinator är en särskilt utsedd lärare som beslutar om betyg för en kurs. För att kunna bli utsedd till examinator ska personen vara anställd som lärare vid Umeå universitet eller ha en anställning som lärare vid ett annat svenskt lärosäte. Rektors delegationsordning och respektive fakultets delegationsordningar anger vem som utser examinator.² Examinator ska normalt utses minst en månad före kursens start. Om fråga om jäv uppkommer ska examinator eller lärare som deltar i examinationen själv meddela prefekt eller motsvarande.

Examinator får inte vidaredelegera beslut om betyg men får i ett betygsärende ta hjälp av annan person, till exempel annan lärare eller handledare vid praktik, för bedömning av studenternas prestation (kallas i detta regelverk "rättande lärare").

Vid examensarbeten (självständigt arbete) får handledare och examinator inte vara samma person.

En student som utan godkänt resultat har genomgått ordinarie prov samt ett omprov för en kurs eller en del av en kurs, har vid nästa omprovstillfälle rätt att få en annan examinator eller rättande lärare utsedd, om inte särskilda skäl talar emot det.³ Student ska vända sig till studierektor eller motsvarande på kursansvarig institution med en sådan begäran senast 10 arbetsdagar före omprovsdatum, om inte kursplanen eller kursgivande institution föreskriver annat.

I de fall antalet tillfällen för praktik, verksamhetsförlagd utbildning (VFU) eller motsvarande utbildningsperioder är begränsat till två, har studenten rätt att byta examinator eller rättande lärare efter första provtillfället, om inte särskilda skäl talar emot det.³

¹ "Rättssäker examination, 4:e upplagan, Universitetskanslersämbetet 2020, Diarienummer: 32-314-18"

² Beslut om examinator arkiveras enligt dokumenthanteringsplanen för utbildning på grund och avancerad nivå

³ Ett sådant skäl kan till exempel vara att det inte finns någon annan lämplig examinator

UMEÅ UNIVERSITET

4. Examination och betyg

En examination utgör ett betygsunderlag för examinator att bestämma ett betyg, utifrån den eller de former för bedömning av studenternas prestationer som anges i kursplanen. Betygsbeslutets datum är samma som datum för examinationen. Som bedömningsunderlag till examinationen används resultatet från olika former av prov, även kallat examinationsformer, som till exempel salstentamen, hemtentamen, muntlig tentamen, deltagande i obligatoriska utbildningsmoment, uppsats, gruppuppgift, PM, laboration, praktik/VFU och seminarium.

Examinationen ska vara utformad såsom den är angiven i kursplanen. Examinationen ska utformas så att en individuell bedömning av studentens prestationer kan göras.

Ett betygsbeslut ska utföras på fullgjord kurs. Se Umeå universitets föreskrift gällande betygssystem FS 1.2-970-26. De betygsgrader som används ska vara angivna i kursplanen.

Betygsbeslutet ska dokumenteras i Ladok. Om andra lärare deltagit i bedömningen av en examination, så räknas det som att de bidragit till handläggningen av ärendet och deras namn ska också anges i betygsbeslutet.

4.1. Rättelse av betyg

Ett betygsbeslut som är baserat på en uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende, får rättas, både till fördel och till nackdel för studenten. Ett sådant beslut om rättelse fattas av examinator. Rättelser som är till nackdel för student måste ske med stor försiktighet och 37 och 38 §, Förvaltningslagen (2017:900) bör beaktas. Innan en sådan rättelse görs ska studenten ges möjlighet att yttra sig.

4.2. Omprövning av betygsbeslut

Betyg kan inte överklagas, det vill säga prövas av någon högre instans, men en student kan alltid göra anmärkningar mot bedömningen eller begära att examinator omprövar sitt betygsbeslut.

Finner en examinator att ett betygsbeslut är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska examinatorn ändra beslutet om det inte innebär att betyget sänks (se 4.1 Rättelse av betyg)

5. Prov (examination)

En ordinarie examination ska i så stor utsträckning som möjligt förläggas måndag till fredag mellan klockan 08:00 och 17:00 under kursens gång. Vid omständigheter som kan orsaka förseningar och riskerar förskjuta examinationen utanför kursdatum, åläggs kursgivande institution att identifiera alternativ så att examinationen kan genomföras.

För beställning av central tentamensplats för prov, se *Regel för salstentamen*.

Om en student inte kan erbjudas planerat prov på grund av misstag från universitetets sida har studenten rätt till ett nytt provtillfälle snarast möjligt, senast 5 arbetsdagar från ordinarie provdatum.

Prov kan inte återkallas av student oavsett om betygsbeslut fattats eller inte.

Under förutsättning att studenten följer universitetets regler för salstentamen och inte överskrider eventuella begränsningar i antalet provtillfällen får en student inte nekas att delta i prov. Detta gäller även då det finns obligatoriska utbildningsmoment som ska ha fullgjorts innan momentet (modulen)

UMEÅ UNIVERSITET

eller kursen ska betygsättas. För att godkännas på kursen som helhet krävs dock att studenten i efterhand fullgör det obligatoriska momentet eller efter ansökan befrias från det. Vid examinationsformer där tredje part involveras (exempelvis patienter) eller det annars av säkerhetsskäl är nödvändigt, kan dock krävas att relevanta undervisningsmoment är fullgjorda innan studenten tillåts delta i prov.

Studenter ska få besked om resultatet på prov inom 15 arbetsdagar efter provtillfället oavsett examinationsform. För inlämningsuppgifter, laborationsrapporter eller liknande räknas senaste inlämningsdag som provtillfället. Om resultatet på grund av extraordinära händelser blir försenat ska institutionen underrätta studenten om förseningen och informera om anledning samt när resultatet beräknas vara klart.

Examinatorn är inte skyldig att motivera betygsbeslutet när det fattas, men beslutet ska motiveras om studenten i efterhand begär det.

5.1. Begränsning av antalet provtillfällen

Begränsning av antalet provtillfällen ska göras med återhållsamhet och kunna motiveras med att en obegränsad rätt skulle leda till resursslöseri.⁴ Om universitetet begränsar det antal tillfällen som en student får genomgå prov för att få godkänt resultat på kurs eller del av kurs, ska antalet tillfällen bestämmas till minst fem. Om godkänt resultat på en kurs eller del av kurs förutsätter att studenten genomgått praktik/VFU eller motsvarande utbildning med godkänt resultat, ska antalet praktik/VFU- eller motsvarande utbildningsperioder bestämmas till minst två. Eventuella begränsningar av antalet provtillfällen ska anges i kursplanen.

Vid de institutioner som infört begränsning av antalet provtillfällen ska det finnas rutiner för stödåtgärder för studenter som riskerar att förlora sin rätt att delta i prov på viss kurs.

För att ett provtillfälle ska räknas som förbrukat måste studenten ha varit närvarande vid provtillfället. Medverkan vid prov utan att redovisa ett resultat, att "lämna blankt", räknas som ett provtillfälle. En students frånvaro från provtillfälle den har anmält sig till får inte räknas som ett förbrukat provtillfälle.

5.2. Prov på annan ort

Prov genomförs normalt på den ort där kursen ges eller är ortsoberoende. Om särskilda skäl föreligger kan en student ges möjlighet att göra prov på annan ort. En student som har särskilda behov av att få genomföra prov på annan ort ska ansöka om det hos ansvarig institution minst en månad före aktuellt provtillfälle. Om särskilda skäl föreligger kan en examinator besluta att prov får genomföras på annan ort om det kan genomföras på ett likvärdigt sätt som på huvudorten, lokal kan anordnas till rimlig kostnad för institutionen samt att provet kan genomföras samtidigt som provet genomförs på huvudorten. Elitidrottande studenter som har avtal med Umeå universitet anses ha särskilda skäl att göra prov på annan ort⁵.

5.3. Komplettering

I det fall en student ligger nära gränsen för godkänt betyg får examinator besluta att student får utföra kompletterande uppgifter för att nå godkänt resultat, i stället för ett omprov. Kompletteringen ska då utföras inom 10 arbetsdagar från det att studenten fått erbjudandet, om inte annat anges i kursplanen.

Om examinator beslutat att komplettering är möjlig har studenten rätt att välja att göra en komplettering eller att i stället göra ett omprov vid tillfälle då sådant ges.

⁴ UKÄ tillsynsbesök rapport 2014:5

⁵ Rektorsbeslut "Policy för kombinationen mellan elitidrott och studier" Dnr 102-329-07 samt rektorsbeslut "inrättande av idrottshögskolan" Dnr 103-2905-12

UMEÅ UNIVERSITET

5.4. Omprov

Tidpunkt för omprov ska meddelas senast i samband med det ordinarie provet. Student som erhållit godkänt resultat får inte genomgå förnyat prov.

Student som inte har uppnått godkänt resultat på ett prov har rätt att delta i förnyat prov (omprov) knutet till det kurstillfälle där studenten är registrerad, under förutsättning att eventuella begränsningar i antalet omexaminationstillfällen inte överskrids. Rätten att examineras på nytt utöver detta garanteras endast vid särskilda omprovstillfällen. Deltagande vid framtida ordinarie provtillfällen för andra kurstillfällen kan endast erbjudas som omprovstillfälle i mån av plats.

Det första omprovet ska erbjudas senast två månader efter det ordinarie provet, dock tidigast tio arbetsdagar efter det att resultatet av det ordinarie provet har meddelats. För prov som genomförs under maj och juni månad får första omprovet erbjudas inom tre månader efter ordinarie provtillfälle. För att ta hänsyn till studenter med barn eller skäl som beror på olika trosuppfattningar bör ordinarie prov och omprov i största möjliga utsträckning förläggas till olika veckodagar.

Vid prov som har en speciell examinationsform där de angivna tidsgränserna för det första omprovet skulle leda till orimliga kostnader eller stora praktiska svårigheter för lärosätet eller tredje part är det möjligt att göra undantag från tidskravet. För att undantag ska vara tillåtet krävs att:

- examinationsformen är tydligt motiverad utifrån kursplanens mål och inte kan ersättas av annan uppgift
- det första omprovet i normalfallet erbjuds senast nästkommande termin,
- examinationen omfattar maximalt 15 högskolepoäng

Vid *praktik/VFU* där de ovan angivna tidsgränserna för det första omprovet skulle leda till orimliga kostnader eller stora praktiska svårigheter för lärosätet eller tredje part är det möjligt att göra undantag från tidskravet. För att undantag ska vara tillåtet krävs att:

- examinationsformen är tydligt motiverad utifrån kursplanens mål och inte kan ersättas av annan uppgift
- det första omprovet i normalfallet erbjuds senast nästkommande termin

I de fall prov eller praktik/VFU inte kan upprepas enligt ovan kan det i stället ersättas med annan uppgift. Omfattningen av och innehållet i sådan uppgift ska stå i rimlig proportion till det missade provet eller praktiken. Minst ett andra omprov (ett så kallat uppsamlingsprov) ska erbjudas inom ett år efter det ordinarie provtillfället.

I de fall en kursplan har upphört att gälla eller genomgått större förändringar ska riktlinjer för omprov anges genom övergångsbestämmelser i kursplanen. I övergångsbestämmelserna ska studenterna garanteras minst tre provtillfällen enligt tidigare kursplan under en tid av maximalt två år från det att tidigare kursplan upphört att gälla eller kursen slutat erbjudas. För praktik/VFU gäller motsvarande, med begränsningen att studenterna ska garanteras minst ett provtillfälle enligt tidigare kursplan under en tid av maximalt två år från det att tidigare kursplan upphört att gälla eller kursen slutat erbjudas. Om det av kursplan framgår begränsning avseende antal provtillfällen och praktik/VFU så gäller den begränsningen av tillfällen även om en kursplan upphört att gälla eller genomgått större förändringar.

Krigsplacerad student som blir inkallad till repetitionsutbildning av Försvarsmakten och som därför inte kan delta på planerat prov under sin frånvaro, ska erbjudas ett examinationstillfälle i samband med återgång i studier. Om studenten på grund av repetitionsutbildningen inte kan genomföra vare sig ordinarie examination eller omexamination, ska ett provtillfälle erbjudas vid återkomsten. Om

UMEÅ UNIVERSITET

studenten under sin frånvaro inte har haft möjlighet att genomföra en eller flera delexaminationer, ska ett omprov erbjudas som motsvarar dessa delexaminationer. Om ett helt nytt provtillfälle behöver anordnas, ska en anmälan om detta provtillfälle lämnas till kursgivande institution senast 4 veckor före repetitionsövningens start.

5.5. Anpassad examinationsform

För studenter som har beslut om rekommenderat stöd på grund av funktionsnedsättning ska individuella anpassningar av examinationsformer alltid övervägas utifrån studentens behov.⁶ Examinationsformen anpassas inom ramen för kursplanens förväntade studieresultat.

Student som har behov av en anpassad examination ska senast 10 arbetsdagar innan examinationen begära anpassning hos kursansvarig institution. Examinator beslutar om anpassad examination som sedan meddelas studenten.

5.6. Underkännande av student under pågående praktik

Ansvarig examinator äger rätt att i samråd med berörd handledare besluta att underkänna en student under pågående praktik i de fall studenten uppvisar sådana brister avseende kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att dessa, enskilt eller i kombination, medför en påtaglig risk att studenten under praktiken kan komma att skada någon annan person fysiskt eller psykiskt. Praktiken avbryts då i förtid och studenten får betyget underkänd på den aktuella modulen/kursen. Detta innebär att ett praktiktillfälle är förbrukat. Rätten att underkänna student under pågående praktik gäller endast om så föreskrivs i kursplanen.

I samband med ett sådant beslut ska en individuell utvecklingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Utvecklingsplanen ska ange vilka kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som studenten behöver tillägna sig för att få påbörja praktik på nytt samt en tidpunkt vid vilken kontroll av detta nya praktiktillfälle ska ske. Studenten har rätt till två sådana kontrolltillfällen för ifrågavarande nya tillfälle. Totalt ska dock inte antalet kontrolltillfällen uppgå till mer än fyra, såvida inte synnerliga skäl föreligger. Detta gäller endast under förutsättning att antalet praktiktillfällen inte är förbrukade.

6. Obligatoriskt utbildningsmoment

Ett obligatoriskt moment ska utgå från kursmålen och det ska vara tydligt angivet i kursplanen. Detta inslag ska utgöra en del av examination på kurs och ska vara av prövande karaktär där studenten bedöms på tydligt förväntat studieresultat. Av säkerhetsskäl kan demonstrationer eller motsvarande samt förberedelser för klinisk undervisning bedömas ha sådan betydelse att obligatorisk närvaro kan krävas utan att prövande moment ingår.

Om en student missat ett obligatoriskt moment har studenten rätt att delta igen utifrån samma regler som vid omprov. I de fall ett obligatoriskt utbildningsmoment inte kan upprepas ska det i stället ersättas med ett annat likvärdigt utbildningsmoment. Omfattningen av och innehållet i sådant moment ska stå i rimlig proportion till det missade obligatoriska utbildningsmomentet.

En student kan begära att bli befriad från ett obligatoriskt moment med hänvisning till etiska eller religiösa skäl. Begäran ska göras i förväg hos examinator senast 10 arbetsdagar före tillfället. För att en student ska kunna bli befriad från ett obligatoriskt moment krävs att motsvarande kunskaper kan inhämtas på annat vis med hänsyn till kvalitetskrav som ställts upp för respektive utbildning och av det aktuella momentets betydelse för den tänkta yrkesverksamheten.⁷

⁶ Beslut om rätt till pedagogiskt stöd tas av samordnare för pedagogiskt stöd vid Studentcentrum

⁷ SOU 1994:84

UMEÅ UNIVERSITET

Beslut att inte bevilja en student befrielse från ett obligatoriskt utbildningsmoment får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH). Examinator ska därför vid avslag på begäran ge studenten en överklagandehänvisning.